

Przedstawiciele epoki romantyzmu pochodzący z regionu

Caspar David Friedrich

Za sprawą swoich nowatorskich kompozycji pejzażowych uchodzi za uosobienie romantyzmu.

„W wolnej naturze Bożej człowiek ukazuje się drugiemu człowiekowi, a poprzez dawanie i branie staje się lepszym.”

Fragment listu z 01.05.1815 r.



[6] A. Freyberg, Caspar David Friedrich, 1840

*1774 r. w Greifswaldzie
†1840 r. w Dreźnie



[7] Portret Karla Lappe, 1840 r.

*1773 w Wusterhusen
†1843 w Stralsundzie

Karl Gottlieb Lappe

w swoich wierszach poświęconych naturze i ojczyźnie opiewał północnoniemieckie krajobrazy.

„Tam, dzie bałtyckie fale, barwnie opasaną plażę, dzikim szumem okalają, leży ziemia mojej ojczyzny.”

Z wiersza, pt. „Die Heimath” [„Ojczyzna”]

Friedrich August von Klinkowström

był malarzem oraz pedagogiem. Łączyła go bliska przyjaźń z Runge i Friedrichem.

„I największe uznanie dla osoby uczyni ludzkość jeszcze bardziej niezmierną.”

Fragment listu z 04.01.1808 r.



[8] Philipp Otto Runge, Friedrich August von Klinkowström, 1808

*1778 w Ludwigsburgu · †1835 w Wiedniu



[9] Philipp Otto Runge, autoportret przy stole kreślarskim, 1802 r.

*1777 w Wolgastie
†1810 w Hamburgu

Philipp Otto Runge

należy, wraz z Casparem Davidem Friedrichem, do najbardziej znaczących artystów epoki wczesnego romantyzmu.

„Jak tylko uświadomie sobie pocieszający widok natury, który do mnie przychodzi, to uważam, że nie ma większego obrazu... niż wschód słońca w naturze.”

Fragment listu z 26.09.1806 r.

Wybrane atrakcje wzdłuż szlaku

Caspar-David-Friedrich-Centrum

Spacer z przewodnikiem po Greifswaldzie, stałe wystawy na temat pracy i twórczości Friedricha w domu urodzenia malarza.

Muzeum Pomorza w Greifswaldzie

Galeria obrazów prezentowana w muzeum obejmuje oryginalne obrazy Caspara Davida Friedricha.

Muzeum Rungehaus w Wolgastie

Stała wystawa dotycząca życia i twórczości Philippa Otto Runge w domu rodzinnym malarza.

Ciekawostki

Wskazówki i informacje

R Szlak Północnoniemieckiego Romantyzmu opatrzony jest drogowskazami obejmującymi wszystkie punkty wzdłuż szlaku. Tablice informacyjne na wybranych stanowiskach ukazują treści z zakresu historii sztuki i pozwalają zaznaczyć się z ojczyzną romantyzmu.

[10] Plaża w Uzdrowisku Lubmin



Krótki wypad

na dziką plażę i do przybrzeżnego lasu w Ludwigsburgu.

Pomnik przyrody Teufelstein

Teufelstein – diabelski głaz znajduje się na szlaku pomiędzy Vierow i Lubminem.

Przerwa na spacer po molo i bułkę z rybą

Plaża i molo w Lubminie oraz wizyta we Freest.

Szlak brzegiem rzeki

Od ruin Klasztoru Eldena wzdłuż brzegu rzeki Ryck do centrum Greifswaldu.

Dojazd

Regularne połączenia kolejowe pomiędzy Greifswaldem i Wolgastem gwarantują nieskomplikowany przejazd z możliwością przewozu własnego roweru. Natomiast liczne stacje bezobsługowej wypożyczalni rowerów UsedomRad umożliwiają wygodną podróż.



[11] Muzaelny port w Greifswaldzie

Spacer po Greifswaldzie śladami Friedricha

Szlak Obrazów Caspara Davida Friedricha

Greifswald jest macierzystym portem epoki romantyzmu, nie tylko ze względu na malownicze stare miasto, czy położenie nad morzem, ale również dlatego, że to właśnie tu w 1174 r. przyszedł na świat Caspar David Friedrich. Dzisiaj w Greifswaldzie i okolicach nadal można odnaleźć typowe dla romantyzmu motywy – czy to na rynku, w muzealnym porcie, czy w ruinach Klasztoru Eldena. Szlak Obrazów Friedricha obejmuje 15 stacji informujących o istotnych etapach życia oraz twórczości artysty i prowadzi wzdłuż punktów widokowych, które inspirowały malarza.

Szlak Obrazów można odkrywać indywidualnie albo w ramach spaceru z przewodnikiem. Więcej informacji na:

www.caspar-david-friedrich-greifswald.de
www.greifswald.info

Długi szlak

długość szlaku: 18,0 km
rowerem: 2,5 h · pieszo: 6 h

Szlak po starym mieście

długość szlaku: 1,5 km
rowerem: 1,5 h · pieszo: 2 h

Z portu do ruin Klasztoru Eldena

długość szlaku: 8,0 km
rowerem: 1 h · pieszo: 2,5 h



Odkrywając Pomorze Przednie

Pomorze Przednie wita swoich gości dziewiczą przyrodą, unikalną kulturą i morskimi tradycjami. Od zatoki do laguny wybrzeże Pomorza usiane jest urokliwymi wioskami rybackimi i tradycyjnymi portami. Masz ochotę na świeżą flandrę, czy rodzime belony? Wiele wiosek rybackich na Pomorzu Przednim oferuje w swoich portach świeżą rybę z kutra.

Odkryj tę różnorodność podczas wypoczynku nad Bałtykiem!



Dołącz do nas na [Facebook](https://www.facebook.com/OstseelandVorpommern) **Ostseeland Vorpommern**
i [Instagram](https://www.instagram.com/mein_vorpommern) **mein_vorpommern**

Wydawca
Tourismusverband Vorpommern e.V.
Fischstraße 11 · 17489 Greifswald
Tel. +49 3834 891-0 · Fax -555
info@vorpommern.de · www.vorpommern.de

we współpracy z
Caspar-David-Friedrich-Gesellschaft e.V.
Lange Straße 57/Eingang Turmgasse
17489 Greifswald · Tel. +49 3834 884568
info@caspar-david-friedrich-gesellschaft.de
www.caspar-david-friedrich-gesellschaft.de

Opracowanie graficzne
devisor Werbeagentur
www.devisor.de

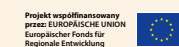
Redakcja
Caspar-David-Friedrich-Gesellschaft e.V.,
Susanne Papenfuß, Tourismusverband
Vorpommern e.V., Josephin Bock

Zdjęcia i ilustracje
Titel Klosterne Eldena und Rückseite
© TMW/pocha.de · [1, 2, 3, 4, 5] © TMW/Kraus ·
[6] Standort: Pommersches Landesmuseum
Greifswald © Pommersches Landesmuseum
Greifswald · [7] Lithografie aus *Karl Lappe's sämtliche poetische Werke, Erster Theil, Rostock, 1840*
© Karl-Lappe-Verein e.V. · [8] Standort: Wien,
Neue Galerie des Kunsthistorischen Museums
© akg-images · [9] Standort: Hamburger Kunsthalle
© akg-images · [10] © TVV/Philipp Schulz ·
[11] © Greifswald Marketing GmbH/Vincent Leifer

Druk
STEFFEN MEDIA GmbH · www.steffen-media.de

Tłumaczenie
MATUSIAK – Übersetzungen & Promotion

Data wydania
Greifswald, 17.11.2020



Szlak Północnoniemieckiego Romantyzmu

Rowerem z Greifswaldu do Wolgastu



Audiotour

Mecklenburg Vorpommern



romanticism.vorpommern.de

MV tut gut.

Podróż w czasie do epoki romantyzmu

Szlak Północnoniemieckiego Romantyzmu, pomiędzy Greifswaldem i Wolgastem łączy sztukę i literaturę romantyzmu z możliwością obcowania z naturą na wybrzeżu Zatoki Greifswaldzkiej.

Prowadzi przez miejsca, które służyły za inspirację takim twórcom epoki wczesnego romantyzmu, jak Caspar David Friedrich, Friedrich August von Klinkowström, Philipp Otto Runge, czy Karl Lappe – i tworzą tym samym merytoryczne meritum tej tematycznej trasy rowerowej. W pobliżu Greifswaldu i Wolgastu położone są również mniejsze miejscowości, tj.: Ludwigsburg, Wusterhusen czy Freest i zapraszają do odkrycia ich romantycznych elementów. Życzymy pełnej wrażeń podróży w czasie!

Więcej informacji: romanticism.vorpommern.de

Ruiny Klasztoru Eldena

Ulubiony motyw Friedricha

Mimo, że Caspar David Friedrich w wieku 24 lat przeniósł się do Dreżna, często powracał do rodzinnego miasta i tworzył tu liczne szkice okolicy. Przy tym odkrywał wciąż na nowo ruiny Klasztoru Eldena i przygotowywał ich szkice ze wszystkich

perspektyw. Często centralnym motywem tych prac była 16 metrowa zachodnia fasada klasztornej kościoła, która stoi tu po dziś dzień i jest najbardziej charakterystycznym elementem ruin.

długość szlaku 6,1 km



[1] Ruiny Klasztoru Eldena

Wiejski kościół w Kemnitz

Miejsce chrztu Klinkowströma

Późniejszy malarz, pedagog i pisarz Friedrich August von Klinkowström został ochrzczony w Kemnitz w Kościele pw. Świętego Krzyża w dn. 3 września 1778 r. Wcześniej otrzymał lekcje rysunku w Greifswaldzie

a po zakończeniu służby wojskowej, zdecydował poświęcić się twórczości artystycznej. Towarzyszyli mu przy tym jego dwaj przyjaciele Otto Runge i Caspar David Friedrich.

długość szlaku 4,3 km

Zamek Ludwigsburg

Miejsce narodzin Klinkowströma

Od 1776 r. majątek ziemski i zamek Ludwigsburg były własnością rodziny Klinkowströmów. Tutaj 31 sierpnia 1778 r. urodził się Friedrich August von Klinkowström, tu spędził dzieciństwo a także lata 1806 – 1808. Dla niego jako artysty pierwszoplanowe

znaczenie miały motywy chrześcijańskie, ale tworzył również reprodukcje, m.in.: twórczości Rubensa, czy Tycjana. Reprodukcję obrazu Correggia „Adoracja Dzieciątka” jego autorstwa można podziwiać w Kościele Mariackim w Greifswaldzie.

długość szlaku 7,3 km

Plebania w Wusterhusen

Poezja romantyczna

24 kwietnia 1773 r. na plebanii w Wusterhusen urodził się najmłodszy syn pastora: Karl Gottlieb Lappe. Jako pomorski poeta opiewający naturę i ojczyznę wystawił takim miejscom jak: wybrzeże Zatoki Greifswaldzkiej, swojemu miej-

scu urodzenia, a także miejscom dla niego ważnym, tj.: Wolgast czy Greifswald niejako literacki pomnik. Podczas wizyty w szkole miejskiej w Wolgastie poznał Philippa O. Runge oraz poetę Ludwiga G. Kosegarten, którzy już zawsze mieli go inspirować.

długość szlaku 10,7 km



[2] Zamek Ludwigsburg



[3] Na plaży w Vierow

Wolgast

Rodzinne miasto Rungego

Philipp Otto Runge urodził się 23 lipca 1777 r. w Wolgastie i jest uważany za najbardziej wszechstronnego artystę epoki wczesnego romantyzmu. W swojej twórczości kładł on główny nacisk na portrety, przy czym najczęściej portretował siebie,

swoją rodzinę i bliskich przyjaciół. Po mistrzowsku opanował również technikę wycinanek. Poza tym Runge spisywał bajki, ilustrował literaturę, projektował szatę graficzną kart do gry oraz opracował pierwszy trójwymiarowy model teorii koloru.

długość szlaku 1,0 km

Port w Wolgastie

Dwóch malarzy – jeden motyw

W 1806 r. Philipp Otto Runge narysował w Wolgastie „Krajobraz nad Pianą”. Szkicu tego użył w późniejszym okresie w obrazie pt.: „Portret rodziców”, akcentując tym samym zawód swojego ojca, który był armatorem i kupcem. W lipcu 1818

r. również Caspar David Friedrich przygotowywał szkice w porcie w Wolgastie, zatrzymując się w mieście w trakcie swojej podróży poślubnej. Morskie motywy wzdłuż północnoniemieckiego wybrzeża miały dla malarza pejzażowego szczególne znaczenie.

długość szlaku 0,1 km

Dom rodzinny Rungego w Wolgastie

Miejsce urodzenia...

Philipp Otto Runge urodził się w 1777 r., jako dziewiąte z jedenastu dzieci przy Kronwiekstraße 45, gdzie dzisiaj znajduje się Muzeum Rungehaus. Po odbyciu praktyk kupieckich w Hamburgu, zdecydował się na studia na Akademii Sztuk w Kopenhadze.

Runge podczas swojego krótkiego życia – artysta zmarł w 1810 r. na gruźlicę – stworzył wiele dzieł istotnych dla epoki niemieckiego romantyzmu. Sławę zdobył przygotowując cykl grafik „Zeiten” – „pory roku”, w którym nowatorsko ujął cykl pór roku.

długość szlaku ok. 54,0 km

[5] Muzeum Rungehaus w Wolgastie



Port w Vierow

Podróż poślubna Friedricha

Jednym z miejsc, które Friedrich odwiedził w trakcie swojej podróży poślubnej była plaża położona niedaleko wioski Vierow. Szkic z 3 lipca 1818 r. pokazuje łódzie rybackie i sieci zacumowane przed klifowym wybrzeżem w Vierow. 1 lipca

Friedrich wraz ze swoją małżonką Caroline zatrzymali się w Wolgastie. Możliwe, że na wybrzeże w pobliżu Vierow dotarli drogą lądową lub wodną. Skąd kontynuowali swoją podróż poślubną w kierunku Greifswaldu i Rugii.

długość szlaku 4,3 km

Nadmorskie Uzdrowisko Lubmin

Wybrzeże oczami Friedricha

W czerwcu 1801 r. Caspar David Friedrich wybrał się w swoją pierwszą podróż na Rugię i przygotował w tym czasie jeden ze swoich pierwszych szkiców, pt.: „Widok z południowego wybrzeża Rugii” przedstawiający

Greifswaldzkiej. Friedrich podał przy tym liczne, precyzyjne odniesienia topograficzne. Zaznaczył takie miejsca, jak Wusterhusen, Wolgast, małeńką wyspę Ruden, a także dawną granicę pomiędzy szwedzko-pomorskim lądem i pruską Wyspą Uznam.

długość szlaku 2,3 km

Wioska rybacka Freest

Podróż romantyczna

Na początku XIX w. drogi na wybrzeżu Zatoki były słabo rozbudowane. Stary gościniec łączył takie miejscowości, jak Kemnitz, Rappenhagen, Boltenhagen, Katzow i Wolgast. Philipp Otto Runge odwiedzając swoich przyja-

ciół Friedricha Augusta von Klinkowström w Ludwigsburgu czy Caspara Davida Friedricha w Greifswaldzie poruszał się pieszo, konno lub korzystał z wozu. Friedrich w swoją podróż poślubną w 1818 r. wybrał się dorożką, a także płynął statkiem.

długość szlaku 11,8 km



[4] Dzika plaża i przybrzeżny las w Ludwigsburgu